

Monumentnummer*: 522015

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **17 december 2001**
Kadaster deel/nr **82960/173**

Woonplaats* **Beek** Gemeente* **Berg en Dal** Provincie* **Gelderland**

Locatiennaam **Beek** Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* **Ubbergen** Sectie* **B** Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel **2285**

Omschrijving**

Inleiding

VILLA 'Wilhelmina', met TUINHEK, gebouwd in 1881 (gevelsteen) in opdracht van Heinrich Franz Gerhard van Haaren, afkomstig uit het net over de grens gelegen Duitse plaatsje Wyler. Hij was rentmeester van onder meer het landgoed Wylerberg. Het pand is gelegen aan de noordzijde van de Rijksweg, waarlangs in de negentiende en vroeg twintigste eeuw grote en kleine villa's werden gebouwd. Het karakter van het gebied wordt voorts bepaald door het bijzondere landschap op de overgang van stuwwal en polder.

De kleine villa kenmerkt zich door een rijke eclectische toepassing van Neo-Renaissance-elementen en valt wat hoofdvorm betreft op door de uitbouwen aan de oostzijde ten behoeve van het rentmeesterskantoor. Het pand wordt omgeven door een ruime tuin, die aan de straatzijde begrensd wordt door een smeedijzeren TUINHEK.

Omschrijving

De vrijstaande VILLA is opgetrokken in baksteen op een samengestelde plattegrond. Het hoofdvolume telt twee bouwlagen, de uitbouwen zijn één bouwlaag hoog. Het hoofdvolume wordt afgedekt door een samengestelde kap bestaande uit twee aangekapte afgeplatte schilddaken, de uitbouwen aan de oostzijde worden beide door afgeplatte schilddaken overdekt. De schilddaken zijn belegd door gesmoorde kruispannen. De aanbouw aan de achterzijde is platgedekt. De afwatering vindt plaats via een geprofileerde bakgoot.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Deze bakgoot wordt door consoles ondersteund, die onderdeel uitmaken van een pleisterwerk- versiering boven elke vensteras. In de dakschilden bevinden zich een rijk uitgevoerde dakkapel en enkele dakramen, waarvan er twee uitgevoerd zijn als oeil-de-boeuf. In het dak bevindt zich een hoge gemetselde schoorsteen. De gevels met gepleisterde plint, zijn opgetrokken in kruisverband en bezitten een rijke pleisterwerkdetaillering met speklagen en gepleisterd gootfries. De speklagen zijn voorzien van diamantkoppen bij de vensters van de eerste bouwlaag. Binnen de gevels zijn voornamelijk schuifvensters toegepast. Deze zijn aan de bovenzijde segmentboogvormig afgesloten. De vensters van de voor- en rechter zijgevel zijn omgeven door een decoratieve uitmetseling. De vensters van voor- en rechter zijgevel zijn voorzien van houten lamberkijs.

De VOORGEVEL is in te delen in een naar voren springend hoofdvolume en een terugliggend kantoorgedeelte rechts. Links bevindt zich de zijgevel van de serre (die vermoedelijk vroeger een open veranda is geweest). Het hoofdvolume heeft een smalle vooruitspringende as rechts waarin zich de hoofdingang bevindt. Naar de voordeur leiden drie hardstenen treden. De houten paneeldeur in een segmentboogvormig kozijn op hardstenen neuten, heeft een bovenlicht voorzien van eenvoudig glas-in-lood. De paneeldeur heeft kussens en ruiten met roosters. In de segmentboog bevindt zich een gepleisterde sluissteen, waaraan een lantaarn bevestigd is. Aan weerszijden van het bovenlicht bevinden zich geornamenteerde consoles uit de muur die een balkon dragen met een geprofileerde gootlijst en een rijk geornamenteerde smeed- en gietijzeren balustrade. De dubbele balkondeuren op de verdieping worden aan de bovenzijde afgesloten door een vooruitspringende bekroning met kussens, die doorloopt in de gootlijst waar consoles de bakgoot dragen. De as wordt afgesloten door een fronton dat de goot doorsnijdt. In de rechter zijgevel van dit risaliet zit een steentje met de initialen van de bouwheer en het bouwjaar. Het gedeelte links bevat een enkelruits schuifvenster, met eronder een uitstekende gepleisterde onderdorpel en een gepleisterd veld. Door middel van een rijke gepleisterde bekroning wordt het vensters verbonden met het venster op de verdieping dat wordt afgesloten zoals beschreven bij de balkondeur. Het rechter geveldeel heeft een enkelruits schuifvenster met een gepleisterd veld aan de onderzijde.

De RECHTER ZIJGEVEL kan verdeeld worden in twee vooruitspringende risalieten met afgeschuinde hoeken en een terugliggend middengedeelte waarin zich de entree bevindt. Het middengedeelte bevat een deur rechts. Op de gootlijst bevindt zich een recent aangebracht dakraam. Links bevindt zich een enkelruits venster met eenzelfde omlijsting zoals beschreven bij de voorgevel. In het dakschild bevindt zich een oorspronkelijk dakraampje. Rechts bevindt zich eveneens een enkelruits schuifvensters omlijst zoals beschreven in de voorgevel. In het dakschild bevindt zich een oorspronkelijk dakraam.

De LINKER ZIJGEVEL heeft rechts over de hele breedte van het woonhuis een fraai geornamenteerde vijfzijdige serre met grote ruiten en een puntgeveltje boven de dubbele tuindeuren. De tweede bouwlaag heeft twee schuifvensters met lamberkijs. In het dakschild bevindt zich een niet-oorspronkelijk dakraam. In de platgedekte achterbouw bevindt zich rechts een niet-oorspronkelijk venster. De verdieping bezit rechts een smal venster met bovenlicht.

De ACHTERGEVEL is wellicht enige tijd na de bouw met een verdieping verhoogd. In het midden van de eerste bouwlaag bevindt zich een segmentboogvormig portiek met toegang tot de keuken. Het portiek is met een recente deur dichtgezet. Rechts bevinden zich twee T-schuifvensters onder enkelruits bovenlicht. Deze vensters hadden oorspronkelijk luiken, die nu verdwenen zijn. Links bevindt zich een enkelruits schuifvenster onder segmentboog. De verdieping bezit drie stolpramen onder tweeruits bovenlicht, allen voorzien van luiken. De gevel wordt beëindigd door een geprofileerde gootlijst.

De indeling van het INTERIEUR is nagenoeg in tact en bestaat uit een middengang die uitloopt in een trappartij, een woonvertrek links met serre en de voormalige kantooruimten rechts. Op de verdieping bevinden zich enkele slaapvertrekken. Aan de achterzijde bevindt

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

zich op de begane grond een vernieuwde keuken, en een eetkamer rechts. Voorts aan de achterzijde een tussenverdieping met enkele slaapvertrekken. Woonkamers, serre en werkkamer zijn voorzien van stucplafonds. De hal is met marmer belegd.

De tuin wordt van de straat gescheiden door een smeedijzeren TUINHEK.

Waardering

VILLA 'Wilhelmina' met TUINHEK, gebouwd in 1881

- Van architectuurhistorische waarde als gaaf en goed voorbeeld van een kleine villa van omstreeks 1900 in Eclectische stijl, die opvalt vanwege esthetische kwaliteiten zoals de fraaie hoofdvorm met goede verhoudingen en de met zorg vormgegeven pleisterwerkdetaillering. Het pand vormt een bijzonder typologisch voorbeeld door de uitbouwen aan de rechter zijde ten behoeve van het rentmeesterskantoor.

-Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van de Rijkstraatweg, die aan beide zijden vanaf de negentiende eeuw bebouwd is met grote en kleinere villa's. Hier speelt het pand een grote rol in het instandhouden van het straatbeeld.

-Van cultuurhistorische waarde als uiting van een sociaal geografische ontwikkeling, als voorbeeld van suburbane bebouwing in een landschappelijk aantrekkelijk gebied in de omgeving van Nijmegen, waar welgestelde Nederlanders zich vanaf de negentiende eeuw in toenemende mate vestigden.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis